

SPRAWOZDANIE MERYTORYCZNE

z przeprowadzenia programu

profilaktyczno–edukacyjnego „Debata”

Wyniki z przeprowadzonej ewaluacji programu

Firma realizująca zadanie: Sapientia Pracownia Profilaktyki Marcin Mądry

Nazwa programu: Program edukacyjno-profilaktyczny pt. „Debata”

Ilość realizacji: Dwie realizacje programu

Prowadzący Trenerzy: Marcin Mądry, Beata Mądra

Wymiar czasu: 3 godziny dydaktyczne

Miejsce realizacji: Szkoła Podstawowa im. Św. Jana Kantego w Ludźmierzu

Rodzaj i ilość odbiorców: klasy 5 i 6, razem 43 uczniów

Termin realizacji: 4 marca 2021 r.

Wprowadzenie

Program profilaktyczny Debata to program z zakresu profilaktyki alkoholowej, przeznaczony dla młodzieży szkół podstawowych, głównie do młodzieży, u której w większości nie nastąpiła jeszcze inicjacja alkoholowa. Stanowi on odpowiedź na bardzo konkretne potrzeby chwili, tzn.: zmniejszenie się liczby abstynentów wśród nastolatków, obniżenie wieku inicjacji alkoholowej, nagły wzrost spożycia alkoholu przez młodzież.

Przekazywane treści wbudowane są w trzy podstawowe strategie działań profilaktycznych:

Strategia 1. Korekta przekonań normatywnych (jest osią całego programu).

Strategia 2. Kształtowanie systemu wartości.

Strategia 3. Wiedza o realnych konsekwencjach.

Program ma charakter uprzedzający, jego zadaniem jest zapobieganie przedwczesnemu używaniu alkoholu i towarzyszącym temu konsekwencjom oraz promowanie postawy trzeźwości. Zajęcia są przeznaczone nawet dla dwóch klas jednocześnie przez trzy godziny lekcyjne. Scenariusz ten jest o tyle ciekawy, że zawiera rzadki element – pracę nad przekonaniami normatywnymi uczniów. Przebieg spotkania służy przyjrzeniu się zestawowi przekonań normatywnych młodzieży i próbie ich modyfikacji. Program powstał w oparciu o najbardziej skuteczne strategie profilaktyczne wg Hansena.

Cele i opis projektu

- zmniejszenie tendencji do zachowań ryzykownych generowanych przez młodzież,
- promowanie postaw i zachowań abstynenckich,
- kształtowanie zdrowego stylu życia,
- odkłamanie błędnych i kształtowanie prawidłowych przekonań normatywnych dotyczących środków psychoaktywnych,
- kształtowanie zdrowych i trzeźwych obyczajów.

Istotną cechą projektu jest jego otwarty charakter, co umożliwia uczestnikom współrealizowanie programu i aktywne uczestnictwo w spotkaniu. Jest to forma bardzo atrakcyjna dla młodych ludzi, dlatego łatwo angażują się w zajęcia, co umożliwia trenerom lepszy dostęp do danego środowiska. Program ten opiera się na korygowaniu błędnych przekonań normatywnych przy jednoczesnym kształtowaniu tych prawidłowych, dotyczących używania środków psycho-aktywnych. Uczestnicy programu dowiadują się także o nagłych i odroczonych konsekwencjach picia alkoholu oraz o skutkach podejmowania zachowań

ryzykownych. Po odkłamaniu błędnych przekonań i ujrzeniu wielu strat wynikających z używania substancji psychoaktywnych uczestnicy programu mają możliwość podjęcia zmiany swoich oczekiwań, ocen, postaw i zachowań. Jest to możliwe przez ukazanie i wzmacnianie postaw abstynenckich, właściwych zachowań i korzyści z tego płynących – kreując w ten sposób zdrowy styl życia.

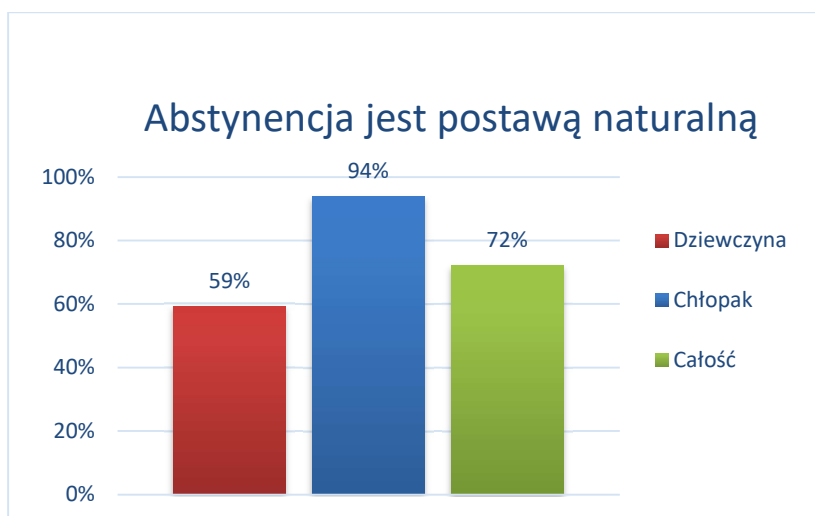
Osiągnięte efekty projektu:

- ugruntowanie uczestników w wiedzy na temat środków psychoaktywnych zgodnie z ich etapem rozwoju,
- zmniejszenie ryzyka konsekwencji używania środków psychoaktywnych,
- zmodyfikowanie błędnych przekonań normatywnych i ukształtowanie prawidłowych, dotyczących używania środków psychoaktywnych,
- skonfrontowanie destrukcyjnych zachowań z cenionymi wartościami,
- podejmowanie przez młodzież konstruktywnych postanowień osobistych,
- wzmocnienie postawy abstynencji i zdrowego stylu życia.

Diagnoza programu

Takie stwierdzenia jak: „wszyscy piją”, „trochę alkoholu nikomu nie zaszkodzi”, „coraz więcej młodzieży nadużywa alkoholu” coraz częściej nie wzbudzają zdziwienia w społeczeństwie. Tendencja ta odzwierciedla się w postawach młodych ludzi. Wiele z nich uznaje te przekonania za normę i pragnie tę normę powielić w swoim życiu. Program profilaktyczny „Debata” przeciwdziała takiego rodzaju przekonaniom. To zadanie jest realizowane przez przeprowadzenie ankiety i stopniowe odślanianie jej wyników. Młodzi ludzie otrzymują wiedzę na temat skali spożywania alkoholu w ich środowisku klasy. Wyniki te wiążą się z wieloma emocjami, ponieważ ukazują prawdę o grupie.

Wyniki ankiety zostały zaprezentowane w formie wykresów.

Na początku programu ujawnia się stereotyp, że nie ma zabawy bez alkoholu. Większość uznaje, że zabawa bez alkoholu nie jest możliwa, jednak w czasie pracy przekonania zmieniają się na skutek spotkania z innym wzorcem i możliwością innych rozwiązań. Przekonanie o wartości trzeźwości wzrasta w momencie pracy nad „uchwałami chroniącymi” i poparcia grupy dla postaw wstrzemięźliwych. Dużym wzmocnieniem postawy abstynencji jest wypowiedź świadka trzeźwości – osoby dorosłej, która z własnego wyboru postanowiła nie używać alkoholu. Kształtowanie systemu wartości następuje w momencie ukazania sprzeczności picia z rozwojem miłości, rozwijaniem się ról kobiecych i męskich, nawiązywaniem głębokich przyjaźni. Służy temu burza mózgów i jej omówienie oraz to, że uczestnicy dochodzą do wniosków dzięki odgrywanym scenkom. W czasie programu uczniowie otrzymują wiedzę o realnych konsekwencjach na podstawie analizy bieżących i odległych następstw używania alkoholu.

Pozostałe wyniki ukazujące normę dotyczącą używania alkoholu wśród młodzieży

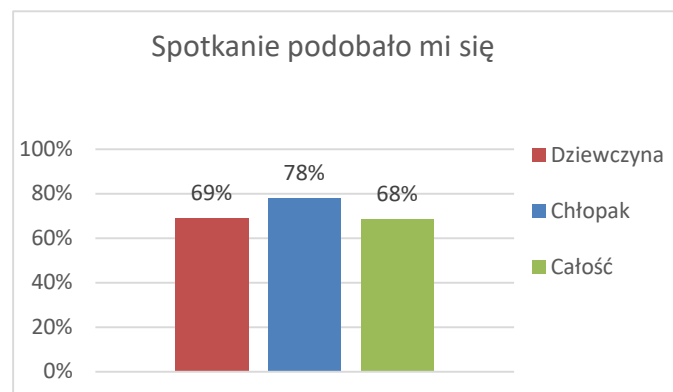
Rozmawiając z uczestnikami na temat używania alkoholu widać w nich przekonanie o spożywaniu tej substancji przez ich rówieśników. Odsłonięcie wyników ich grupy jest dla nich bardzo ważnym momentem, ponieważ dowiadują się, iż znaczna część grupy znajduje się w normie, czyli nie używa alkoholu. Dlatego też można powiedzieć, iż program profilaktyczny Debata obala mity i wprowadza prawidłowe przekonania. Młodzież uświadamia sobie wartość trzeźwego życia, a wielu z nich podejmuje chroniące postanowienia. Dodatkowo uczestnicy zastanawiają się, jakie realne zadania mogą podjąć względem podtrzymania w swojej grupie trzeźwości. Bardzo często padają tu pomysły takie jak: organizowanie spotkań pokazujących prawdę o alkoholu, rozwijanie zainteresowań na zajęciach pozalekcyjnych, spotykanie się z osobami nie używającymi alkoholu.

W młodych ludziach następuje proces dojrzewania do odpowiedzialnych decyzji, uruchamia się myślenie perspektywiczne i praca nad sobą.

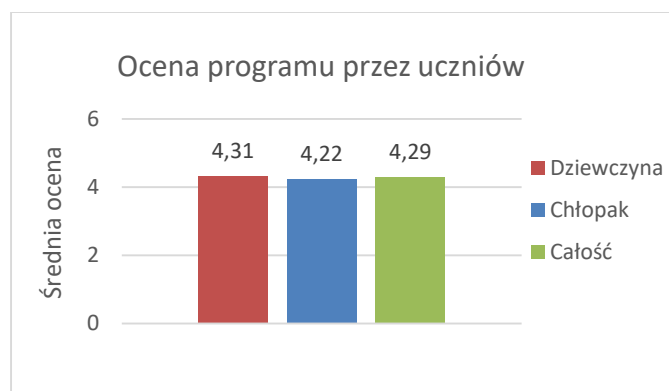
Ewaluacja programu

Na zakończenie programu została przeprowadzona wśród uczniów ankieta oceniająca program i jego przydatność dla młodzieży.

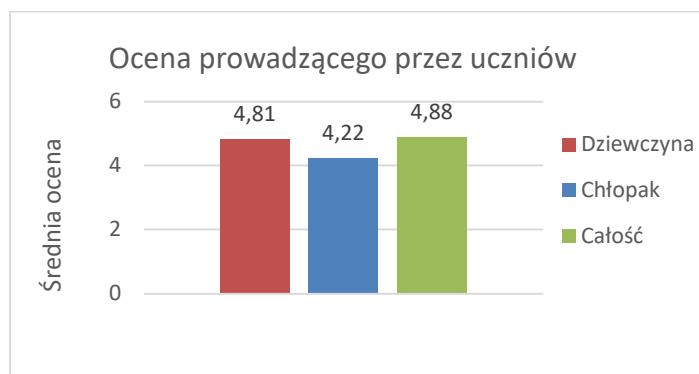

Zdecydowanej większości młodzieży spotkanie podobało się.

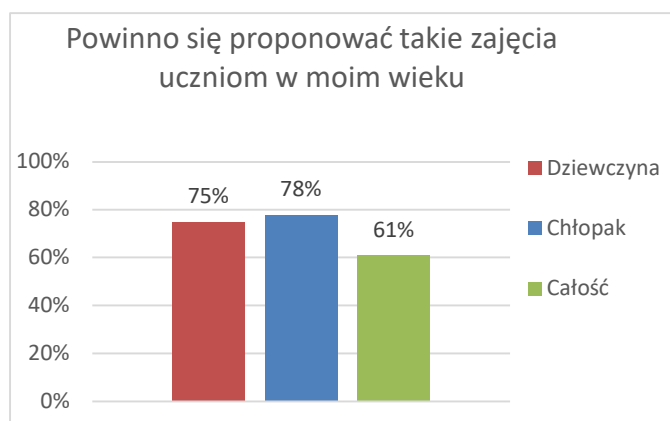
Słupki „całość” nie zawsze jest średnią arytmetyczną wyników „dziewczyń” i „chłopców” gdyż zawiera także odpowiedzi osób które nie zaznaczyły płci na ankietkach końcowych lub wybrały opcję „trudno powiedzieć”.

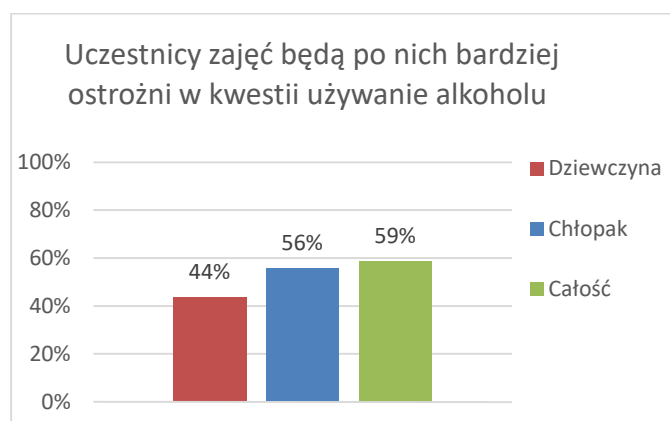
Powyższy wykres wskazuje średnią ocen w skali od 1 do 6. Młodzież oceniła przeprowadzone spotkania wysoko.

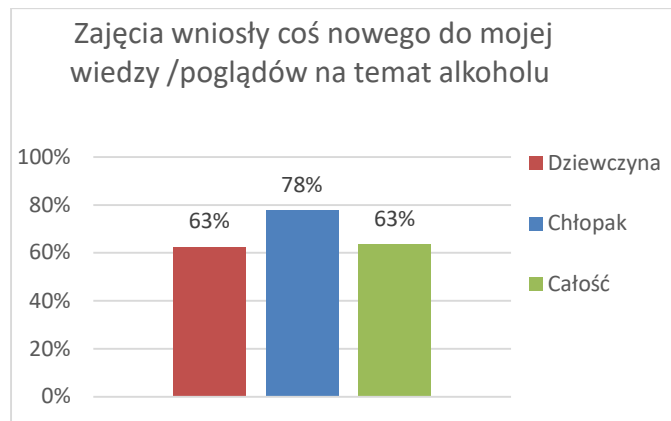
Młodzież oceniła prowadzącego spotkania bardzo wysoko.

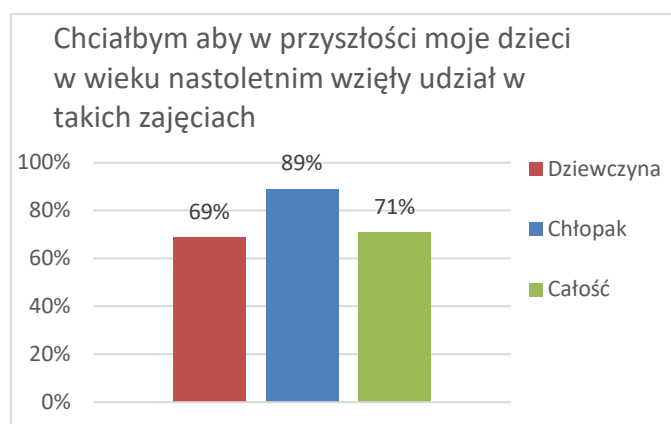
Ponad 60% uczniów uznało, że powinno się proponować takie zajęcia uczniom w ich wieku.

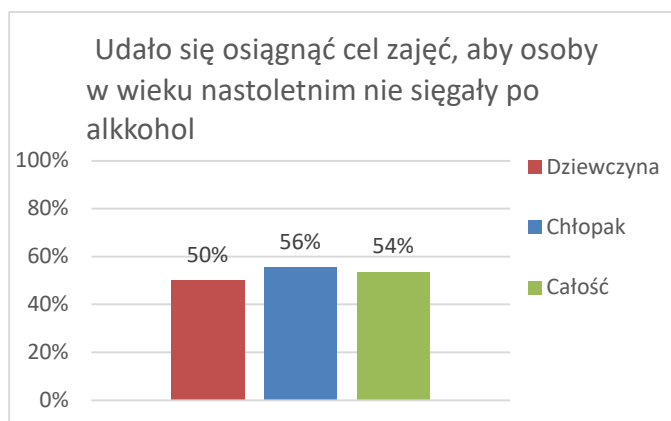
Prawie 60% młodzieży uznało, że po zajęciach będzie bardziej ostrożne w kwestii używania alkoholu.

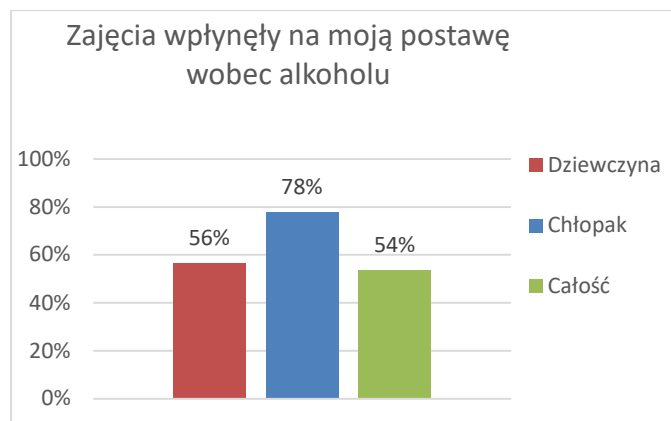
Dla 63% młodych ludzi warsztaty wniosły coś nowego do ich wiedzy i poglądów na temat alkoholu.

Patrząc w daleką przyszłość z punktu widzenia nastolatków, 71% z nich chciałoby aby w przyszłości ich dzieci w wieku nastoletnim wzięły udział w takich zajęciach. Świadczy to również o potencjale młodzieży jaki kryje się w pragnieniu posiadania rodziny w życiu dorosłym.

Dla ponad połowy młodzieży udało się osiągnąć cel zajęć, aby osoby w wieku nastoletnim nie sięgały po alkohol.

W przypadku ponad połowy młodzieży zajęcia wpłynęły na ich postawę wobec alkoholu.

Na początku programu zmieniając przekonania normatywne młodzieży trenerzy omawiają tabelę korzyści i strat z powodu korzystania z alkoholu przez ludzi dorosłych. Po obaleniu wielu mitów dotyczących picia alkoholu młodzież uświadamia sobie, że w przeciwieństwie do strat, które są prawdziwe i do których rzeczywiście dochodzi (zaznaczając jednak, że nie każdy dorosły korzystający z alkoholu ich doświadcza), to korzyści zasadniczo nie ma. Są natomiast przyjemności, które zwykle nie trwają zbyt długo. Młodzież dowiaduje się, że ma prawo odrzucić takie przyjemności, które nie są korzystne, a niosą ze sobą ryzyko ponoszenia znaczących strat począwszy od utraty zdrowia, bliskich, strat materialnych, a kończąc na zahamowaniu uczenia się różnych umiejętności interpersonalnych czy rozwijaniu swoich zdolności i pasji.

Na programie prowadzący rozmawiają z młodzieżą o różnych sposobach, które mogą podjąć, aby pomóc rówieśnikom korzystającym z alkoholu, aby zmienili swoje postępowanie i zaprzestali korzystania z alkoholu. Najbardziej skutecznym sposobem jest danie przykładu własnym życiem i samemu niekorzystanie z alkoholu.

Podsumowanie

Młodzież brała aktywny udział w zajęciach, chętnie zgłaszając się do proponowanych zadań, przede wszystkim do scenek. Mieli wiele ciekawych pomysłów oraz przemyśleń związanych z tematyką zajęć. Chętnie rozmawiali o swoich obserwacjach spożywania alkoholu przez innych i wynikającymi z tego stratami, jakie ponoszą osoby pijące. Z uwagą słuchali „świadka trzeźwości” – osobę dorosłą, która dobrowolnie nie pije alkoholu, jest abstynentem i dzieli się swoimi doświadczeniami związanymi z taką postawą.

Nowe rozumienie procesu profilaktyki jest kwestią działań systemowych z zaangażowaniem nauczycieli, wychowawców, pedagogów oraz rodziców. Tego typu spotkanie z interwencją otwiera temat w grupie i umożliwia jego kontynuację w środowisku szkoły i domu rodzinnym. Dlatego też podkreślamy wartość i potrzebę kontynuacji procesu działań profilaktycznych. Tematy poruszane w trakcie realizacji programu mogą być w sposób określony kontynuowane przez nauczycieli konkretnych przedmiotów. W ten sposób przekazywane treści mogą być wzmacniane. Ważne jest jednak, aby zachować zasady poprawnej profilaktyki, a w szczególności kształtowania prawidłowych przekonań normatywnych.

mgr inż. Marcin Mądry
certyfikowany trener programu
profilaktyczno-edukacyjnego Debata